

คำสอนของยาย

อุบาสิกาจันทร์ ชนนกยูง

ผู้ให้กำเนิดวัดพระธรรมกาย

คำสอนของยาย

รวบรวมโดย

พระมหาสุวิทย์ วิชูเชสโก ป.ธ.๘

วัดพระธรรมกาย

ต.คลองสาม อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี

คำนำ

ในยุคแรกของการสร้างวัด มีพระเดชพระคุณหลวงพ่อกุญแจและคุณยายให้การอบรมสั่งสอนแก่เหล่าศิษย์ทั้งหลายอย่างใกล้ชิด เหมือนพ่อแม่ให้การอบรมลูกๆ ให้อยู่บนเส้นทางการสร้างบารมีอันดีงามนี้

หลังจากเริ่มสร้างวัดได้ไม่กี่ปี วัดก็เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ผู้คนมาวัดเพิ่มขึ้นๆ เป็นเรือนหมื่น เรือนแสนตามลำดับ ภาระหน้าที่ของพระเดชพระคุณหลวงพ่อกุญแจทั้งสองและคุณยาย ทางด้านการบริหาร การอบรมสั่งสอน และการเผยแผ่ธรรมะ ฯลฯ ก็มากขึ้นเป็นทวีคูณ จึงได้มอบหมายให้เหล่าศิษย์อบรมน้องๆ และผู้มาปฏิบัติธรรมต่อๆ กันมา

โดยมุ่งเน้นให้ทุกคนรักระเบียบวินัย รักความสะอาด รักการปฏิบัติธรรม และรักที่จะสร้างบารมีสั่งสมความดี ตามแบบอย่างของคุณยาย

เมื่อถึงคราวอบรมบุคลากรของวัด จึงได้ย้อนกลับไปทบทวนบันทึกความทรงจำคำสอนของคุณยายในยุคเริ่มต้น ซึ่งคำสอนของท่านเป็นสิ่งที่มีความค่าเสมือนแผนที่ที่ชี้ นำให้เหล่านักสร้างบารมีได้เดินไปบนเส้นทางที่ถูกต้องดีงาม

ยิ่งกาลเวลาผ่านไปนานเข้า รู้จักโลกและเข้าใจชีวิตมากขึ้น ได้เล่าเรียนธรรมะมากขึ้น ก็ยิ่งซึ้งใจในคำสอนของคุณยายที่เรียบง่าย ตรงไปตรงมา ยิ่งเพิ่มความสว่าง เพิ่มกำลังใจ และเพิ่มความรักที่จะสร้างความดีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

ดังนั้นจึงได้รวบรวมจัดพิมพ์ “คำสอนของคุณยาย” เป็นรูปเล่มขึ้น ซึ่งเป็นส่วนที่ท่านเล่าให้ฟังโดยตรง มิได้มีบทขยายความใดๆ

เพราะอยากให้ผู้ที่เคยพบ เคยได้กราบ เคยได้ฟังคุณยาย มีความรู้สึกเหมือนได้ฟังอยู่ใกล้ๆ คุณยายเสมอ

อีกประการหนึ่งจะได้นำมาอ่านทบทวนบ่อยๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อเราทั้งหลาย จะได้ถือเป็นแบบอย่างในการฝึกตน ให้เป็นนักสร้างบารมีที่ดี ติด

ตามพระเดชพระคุณหลวงปู่ คุณยาย และหมู่คณะ
ไปตราบถึงที่สุดแห่งธรรม

พระมหาสุวิทย์ วิชเชสโก ป.ธ.๙
วัดพระธรรมกาย จ. ปทุมธานี

สารบัญ

๑. การสร้างบารมีให้ได้ตลอดรอดฝั่ง -----	๑๐
๒. จงเป็นใหญ่ด้วยบุญ -----	๑๒
๓. กำปั้นทุบขี้ดิน -----	๑๔
๔. การอธิฐานให้ได้บุญมาก -----	๑๖
๕. ขวนขวายสร้างบุญให้เต็มที่ -----	๑๗
๖. น้ำหยดทีละดิ่งยังเต็มตุ่ม -----	๑๙
๗. เกิดคนเดียวตายคนเดียว -----	๒๑
๘. อย่าประมาทในวัย -----	๒๓
๙. มีบุญ สำเร็จทุกอย่าง -----	๒๔
๑๐. พิจารณาตนเอง -----	๒๕
๑๑. อย่าคิดไปเอง -----	๒๗
๑๒. ยายไม่ชอบเลอะๆ เทอะๆ -----	๒๙
๑๓. ยอมเพื่อให้ทุกคนได้บุญ -----	๓๐
๑๔. ความลับแม่เส้นผมก็ไม่มี -----	๓๑
๑๕. เกิดมาสร้างบารมี -----	๓๓
๑๖. จะลำบากแค่ไหนก็ยอม -----	๓๔
๑๗. ชีวิตต้องพิจารณาตลอดเวลา -----	๓๕

๑๘.	อธิษฐานล้อมคอก -----	๓๗
๑๙.	อยู่กับปัจจุบัน -----	๓๙
๒๐.	รักธรรมะมากที่สุดจึงได้ดี -----	๔๑
๒๑.	รีบโกย รีบพาย -----	๔๒
๒๒.	การส่งผลของบุญ -----	๔๔
๒๓.	ทำอย่างไร ได้อย่างนั้น -----	๔๕
๒๔.	บริสุทธิ์มาก ได้บุญมาก -----	๔๖
๒๕.	ใจสะอาด จึงได้ใกล้ยาย -----	๔๗
๒๖.	สันโดษ -----	๔๘
๒๗.	สร้างบุญถึงที่สุด -----	๔๙
๒๘.	เกาะรถให้ดี -----	๕๐
๒๙.	คุณยายอธิษฐาน -----	๕๒
๓๐.	คุณยายให้กำลังใจที่อาคารดาวดิงส์ -----	๕๓
๓๑.	อย่าแต่งงาน -----	๕๕
๓๒.	จะชวนคนไปสวรรค์ ก็ต้องเชิญมาวัด -----	๕๖
๓๓.	การคบคน -----	๕๘
๓๔.	ปีกรากแก้ว -----	๕๙
๓๕.	อย่ายอมแพ้ -----	๖๐
๓๖.	ทำดีให้สุดชีวิต -----	๖๑
๓๗.	วางแผนชีวิต -----	๖๓

๓๘.	บุุกรรมะอย่างเดี่ยวเป็นเรื่องสำคัญ -----	๖๕
๓๙.	หยุด เท่านั้นคือตัวสำเร็จ -----	๖๘
๔๐.	นึกถึงบุญ -----	๗๐
๔๑.	ดูคนให้เป็น -----	๗๒
๔๒.	สอนด้วยความบริสุทธิ์ -----	๗๓
๔๓.	ธรรมะเท่านั้นที่ช่วยเราได้ -----	๗๕
๔๔.	แบกบุญไว้เต็มป่า -----	๗๗
๔๕.	แก่แล้วนะ -----	๗๘
๔๖.	เตรียมใจ -----	๗๙
๔๗.	มาเอาบุญ -----	๘๐
๔๘.	สำเร็จด้วยบุญ -----	๘๑
๔๙.	ดวงบุญ-ดวงบาป -----	๘๒
๕๐.	แนวหน้า -----	๘๓
๕๑.	เอาตัวเองให้รอดก่อน -----	๘๔
๕๒.	พึ่งตนเอง -----	๘๕
๕๓.	หาบุญได้ ใช้บุญเป็น -----	๘๖
๕๔.	ระเบียบวินัย -----	๘๘
๕๕.	ลดทิวถี่ -----	๘๙
๕๖.	สมบัติไม่วิบัติ -----	๙๐
๕๗.	จากบ้าน -----	๙๑

๕๘.	ความรู้จริง -----	๙๓
๕๙.	แบบพิมพ์ที่ดี -----	๙๕
๖๐.	อธิษฐาน -----	๙๗
๖๑.	สิ่งที่ไม่ดี ให้พยายามเลิกทำ -----	๙๘
๖๒.	ทิ้งอด ทิ้งทน -----	๙๙
๖๓.	สะสมบุญ -----	๑๐๐
๖๔.	ความสบาย -----	๑๐๑
๖๕.	ใจบริสุทธิ์ -----	๑๐๒
๖๖.	วิธีแก้ทุกข์ -----	๑๐๓
๖๗.	หน้าที่ที่สำคัญที่สุด -----	๑๐๔
๖๘.	ใช้ของให้เป็น -----	๑๐๕
๖๙.	จริงตัวเดียว -----	๑๐๖

การสร้างบารมีให้ได้ตลอดรอดฝั่ง

(สอนอุบาสกเตรียมบวช)

เมื่อเราเข้าวัดเพื่อหวังสร้างบารมีให้เต็มเปี่ยม ก็ต้องทำจริงๆ จังๆ จึงจะไปตลอดรอดฝั่งได้

ยายอยากให้ทุกคนไปได้ตลอดรอดฝั่ง จะไปได้หรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับตัวเรา

ที่ต้องระวังก็คือ เรื่องผู้หญิง เรื่องนี้สำคัญมากอย่าเอาความสงสารเดินหน้า ต้องเอาปัญญา เอาอุเบกขาเดินหน้า

ถ้าเอาความสงสารเดินหน้าแล้ว เราจะตกกระป๋อง เรื่องนี้ยายเห็นมาหลายคนแล้ว

เพราะฉะนั้นเราต้องระวังใจของเราให้ดี อย่าเชื่อมสะพาน อย่าทอดสะพานให้เขาเป็นอันตราย เพราะถ้าใกล้ชิดกันแล้วจะเลิกได้ยาก เราอย่าทอดสะพานให้เขาก็หมดเรื่อง ถ้าเราไม่ทอดให้

เขาก็เข้ามาไม่ได้

นักปฏิบัติธรรมมักจะเสียในเรื่องนี้มากที่สุด
เป็นเรื่องที่ตัดทอนบารมี ไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย
มีคุณน้อยนิดเดียว แต่มีโทษมากมาย

แม้คนที่สร้างบารมีไปไม่ได้ตลอด ก็
เพราะเรื่องนี้

ป้องกันไว้ดีกว่ามาแก้ทีหลัง

ไม่มีได้จะดีที่สุด

จะได้สร้างบารมีไปตลอด

มีบารมีมาก บริสุทธิ์ สะอาดมาก

รู้เห็นวิชาได้มาก และชนะทุกอย่างได้หมด

(๕ มกราคม ๒๕๑๘)

๒

จงเป็นใหญ่ด้วยบุญ

คนเราจะทำอะไร ต้องนึกถึงฐานะตัวเอง ดูบุญของตัวเอง ต้องดูทุนเก่าที่เราทำมา จะทำอะไรอย่าให้เกินฐานะ ทำให้พอเหมาะพอสมกันจึงจะควร

ถ้าอยากเป็นใหญ่ ต้องใหญ่ด้วยบุญ

อย่าเป็นใหญ่ด้วยกิเลส

ถ้าใหญ่ด้วยบุญจึงจะเป็นใหญ่ได้อย่างแท้จริง

แต่ถ้าเป็นใหญ่ด้วยกิเลส จะต้องหกคะเมนตกลงมา เสียท่าเสียทีไปเลย เรื่องนี้ก็เป็นกันมาก ดูอย่างพระเทวทัต เป็นต้น

พอทำอะไรได้สักหน่อยหนึ่ง ก็อยากตั้งอยากเด่น โดยไม่ดูพื้นฐานของตัวเอง ว่าสร้างพื้นฐานความดีมามากน้อยแค่ไหน มองดูแค่ปลายเหตุชนิดเดียว เหมือนกับการสร้างบ้านที่พื้นฐานไม่ดี

พื้นฐานทำไว้แค่นิดหน่อย แต่พอสร้างบ้านไปแล้ว
อยากได้ใหญ่ๆ โตๆ ในที่สุดบ้านนั้นก็ยังมีแต่พังอย่าง
เดียว

จะเอาอย่างยายเดี๋ยวนี้ได้อย่างไร

เพราะเขาไม่รู้ว่ายายอดทนมามาก ทำ
ความดีไว้ในอดีตมากมาย จนความดีเป็นภูเขา

ที่ยายได้ดีมีชื่อเสียง มีลูกศิษย์ลูกหา
มากมาย ก็เพราะความดีที่สร้างไว้ในอดีต

(๑๒ มกราคม ๒๕๑๘)

๓

กำปั่นทุบขี้ดิน

การนั่งธรรมะ ก็เหมือนกำปั่นทุบขี้ดิน เพราะว่าอะไรๆ ทุกอย่างก็ต้องอาศัยดิน จะมีบ้านก็ต้องอาศัยดิน จะเหาะไปได้ก็ต้องไปจากดิน จะเห็นได้ว่าดินเป็นสิ่งสำคัญมาก

ดังนั้นเวลาเราปฏิบัติธรรม อย่างนี้กว่าเราจะไม่รู้ไม่เห็น จะทำไม่เป็นอย่างคนอื่นเขา “อย่าไปคิดอย่างนั้น”

เราต้องคิดว่า ทุกคำภาวนาว่า สัมมา
อะระหังฯ นั้น เราได้บุญทุกคำ

สัมมาอะระหัง ทีวีก็ได้บุญทุกที

หลับตาทีวีก็ได้บุญทุกที

เหมือนเราเอากำปั่นทุบขี้ดิน ทุบทีวีก็ได้บุญ
ทุกที

อยู่ทางธรรม อย่าประมาท ต้องทำไป

เรื่อยๆ ทำไปไม่ต้องกลัว ใครเขาจะด่า
ใครเขาจะว่า ใครไม่พอใจก็ช่างเขา
ให้นึกว่าเราทำให้พระพุทธเจ้าท่านพอใจ
ก็พอแล้ว
ทำไปเรื่อยๆ นึกว่าสำเร็จ สำเร็จ
ทุกสิ่ง ทุกอย่างก็จะสำเร็จ

(๑๙ มกราคม ๒๕๑๘)

๔

การอธิษฐานให้ได้บุญมาก

หลวงพ่อดัดปากน้ำเคยสอนยายว่า วิธีการอธิษฐานที่จะให้ได้ผลและอานิสงส์มาก จะต้องอธิษฐานตอนที่พระให้พร

พอเวลาพระท่านเริ่ม ยถา ฯลฯ ก็ให้เราทำใจจรดลงไปที่คุณ์กลางกาย นึกองค์พระให้ใสที่สุด แล้วก็เริ่มอธิษฐานในระหว่างที่พระให้พร

หลวงพ่อดัดปากน้ำท่านบอกว่า เวลาพระให้พร คำอธิษฐานที่เราอธิษฐานก็จะติดไปกับพรพระด้วย คำให้พรของพระจะดังไปถึงพระนิพพานจะนำคำอธิษฐานที่เราอธิษฐานไว้ดีแล้ว ไปสู่พระนิพพานด้วย

ให้พยายามนึกอธิษฐานให้ดี ฝึกให้มากๆ เข้า แล้วจะเป็นไปเอง ต่อไปก็ชำนาญ

(๒๖ มกราคม ๒๕๑๘)

๕

ชวนขายสร้างบุญให้เต็มที่

ธรรมะเป็นของละเอียดลุ่มลึกมาก ยากที่คนทั่วไปจะเข้าถึงได้ง่ายๆ หรือเข้าใจได้ภายในช่วงเวลาอันสั้น

กว่าเราจะได้เกิดมาเป็นมนุษย์ยากนะ ลำบากนะ จะได้เป็นมนุษย์ไม่ใช่่ง่ายๆ ฉะนั้นเราเกิดมาแล้ว พบพระพุทธศาสนาแล้ว ก็ต้องสร้างบุญบารมีให้คุ้มค่า เพื่อให้บุญบารมีของเราเต็มเปี่ยมจะได้หาทางพ้นทุกข์ได้

เกิดมาแล้ว จะเป็นอะไรก็ช่าง มีฐานะอย่างไรก็ช่าง จะอย่างไรเราก็ทนเอา

เราเกิดมาแล้วนี่ จะไปเปลี่ยนแปลงอะไรได้ กรรมเราทำไว้อย่างไรก็ได้ อย่างนั้น

ถ้าอยากให้อติกว่านี้ ก็ต้องทำความดีให้มากยิ่งขึ้นอีก ในเมื่อเกิดมาแล้วทุกคนก็ต้องตายทั้งนั้น

ตัวเราเองก็ต้องตายด้วย และก็ไม่ว่าจะตายเมื่อไร เราต้องขวนขวายหาบุญกุศลติดตัวเราไปมากๆ สมบัติอย่างอื่นเราก็ไม่สามารถนำติดตัวไปได้

เราเกิดมาแล้วเป็นอย่างนี้ ก็ต้องทนเอา ทนเอาเถิด ทำให้ดีที่สุด ทำตัวของเราให้ดีที่สุด แล้วพยายามทำทุกสิ่งทุกอย่างให้ดีที่สุด ในอนาคตข้างหน้าจะได้แต่สิ่งดีๆ

เราทำก็ตาย ไม่ทำก็ตาย ฉะนั้นเราทำดีกว่า ทำสุดความสามารถของเรา

อย่าซีเกียจนั่งธรรมะ พยายามนั่งธรรมะ ให้มากๆ เพื่อให้จิตใจมีสมาธิ หนักแน่น

ถ้าเราไม่มีสมาธิแล้ว อกุศลก็เข้าถึงจิตใจ เราได้ง่าย บาปก็เกิดแก่ใจเรา แต่เราทำสมาธิให้มั่นคง บุญกุศลก็เกิดขึ้นแก่ใจเราเสมอๆ บาป อกุศลก็แทรกไม่ได้

๖

น้ำหยดทีละดิ่งยังเต็มตุ่ม

น้ำหยดทีละดิ่งยังเต็มตุ่ม ฉะนั้นเราต้องปฏิบัติไปเรื่อยๆ มีบุญอะไรก็พยายามทำเรื่อยๆ ไปสักวันหนึ่งคงเต็มด้วยบุญ เหมือนน้ำหยดทีละดิ่งยังเต็มตุ่มได้ ถ้าไม่ปฏิบัติก็เหมือนกับไม่มีน้ำสักหยด

ถ้าปฏิบัติไปเรื่อยๆ วันหนึ่งเราคงได้รู้จริงกับเขาบ้าง ในเมื่อบารมีตอนนี้ของเรายังไม่เต็มก็ต้องขวนขวายไปเรื่อยๆ ทีละนิดทีละหน่อย

อย่าชี้แจงเป็นอันขาด

อย่ามัวไปหวังคนอื่นเขามากเกินไป

เราต้องทำให้ตัวเราเองมากๆ

เพราะเวลาเราตายแล้ว ใครก็ช่วยเราไม่ได้
นอกจากเราจะช่วยตัวเราเอง

เราทำ เราก็ได้

จงสู้สิ...สู้ก็ตาย ไม่สู้ก็ตาย

สู้ดีกว่านะ สู้ให้ถึงที่สุด สู้จนหมดอายุขัย
จะได้แค่ไหนก็เอาแค่นั้น

เราต้องเตือนตัวเราเอง เพราะเราทำของ
เราเอง เราทำมากได้มาก ทำน้อยได้น้อย

ยายทำ ยายก็ได้ คุณก็ไม่ได้

คุณทำคุณก็ได้

เพราะฉะนั้นก็ทำมากๆ ไว้ก่อน

เราทำทุกๆ วัน ก็ได้ทุกๆ วัน ทำให้ถึงที่สุด
คุณยายสอนให้อริษฐานว่า

“ขอให้ข้าพเจ้าได้เข้าวัดตลอดชีวิต”

(๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘)

๓

เกิดคนเดียว ตายคนเดียว

ชีวิตเราเกิดมาคนเดียว ตายก็คนเดียว จะ
มัวไปหวังใครไม่ได้ ตัวเราเองยังเอาตัวไม่รอด
เมื่อตัวเราเองยังเอาตัวเองไม่รอด ยังไม่มีที่ยึดที่
เกาะแน่นนอน ก็แสดงว่าตัวเรายังไม่แน่จริง อาจ
จะเสียทีพญามารเมื่อไรก็ได้

เกิดมาแล้ว พบพระพุทธศาสนาแล้ว พบ
วิชาที่สำคัญและมีประโยชน์ที่สุดแล้ว ยังไม่รีบ
ชวนชวายเป็นเมียยังหนุ่มยังสาวอยู่ แล้วจะรอไปเมื่อไร
เมื่อแก่แล้วก็ทำอะไรไม่ได้

เรายังไม่รู้แน่ว่าจะตายเมื่อไร เกิดปุบปับ
ตายไปมิตกนรกหรือ?

ไม่กลัวว่าเกิดมาแล้วจะเป็นโง่หรือ?

ไม่เสียดายเวลาหรือ?

ชีวิตนี้เกิดมาสร้างบารมี บุญที่ได้เพิ่มขึ้น

ก็รักษาให้ดี มีแต่บุญเท่านั้นที่จะช่วยเราได้ บุญ
ละเอียดเป็นบุญที่สำคัญมาก

เรายังทำบุญละเอียดน้อยอยู่ แล้วเราจะ
หวังอะไรกับชีวิต ถ้าเกิดมาครั้งนี้เพื่อให้เป็นโมฆะ
แล้วจะเกิดมาทำไม?

เห็นแก่คุย เห็นแก่เล่น เสียเวลาเปล่าๆ
เราได้อะไรบ้าง?

ลองนึกดูก็จะรู้ว่า เราขาดทุนหรือกำไร
ระวังเอาไว้ บุญต้องรักษาให้ดี ถ้ารักษาไม่ดี ไม่นึกถึง
ไม่เอาใจใส่ บุญก็น้อย บุญก็ไม่หลงไหลมา ถ้าเรา
นึกไว้ บุญก็ส่งต่อเนืองไปเรื่อยๆ อนาคตเราจะ
หวังอะไรอีก หวังความงามในรูป เสียง กลิ่น รส
สัมผัส อย่างนั้นหรือ?

จงคิดให้ดีก่อน ก่อนที่จะทำอะไรลงไป
ผิดแล้วจะแก้ไขไม่ทัน นอกจากจะทำใหม่

๘

อย่าประมาทในวัย

เราแก่แล้วนะ

อย่านึกว่ายังเป็นหนุ่มเป็นสาวอยู่

ให้คิดถึงความแก่ตลอดเวลา

ถ้ายังทะนงว่าเป็นหนุ่มเป็นสาวอยู่ ก็จะทำให้หลงตกนรกได้ง่ายๆ

เอาบุญละเอียดให้มากกว่าบุญหยาบ

เพราะบุญละเอียดทำให้หลุดจากกิเลส

(๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘)

๙

มีบุญ สำเร็จทุกอย่าง

ชาตินี้ยากแล้วอยู่อย่างเดียว กลัวว่าจะได้บุญน้อย บุญจะแพ้คนอื่นเขา

เพราะว่าถ้าเรามีบุญมากแล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างที่ปรารถนาก็สำเร็จ ที่จะทำก็สำเร็จทุกอย่าง ใครมาขวางไม่ได้ ด้วยอำนาจบุญ

เพราะฉะนั้น การมีบุญมากเป็นสิ่งที่ดีที่สุด จะทำอะไรก็ทำได้ทุกอย่าง แล้วก็สำเร็จทุกอย่างด้วย

(๓๑ สิงหาคม ๒๕๑๙)

๑๐

พิจารณาตนเอง ก่อนนอน

ให้พิจารณาธรรมะให้ละเอียดก่อนแล้วค่อย
นอน เริ่มต้นจากดูการกระทำของตัวเองทุก
อย่าง

ตั้งแต่เช้าจรดเย็น

เริ่มตั้งแต่ตื่นนอน กินข้าว ทำงาน นั่ง
ธรรมะ รักษาศีล ทำทาน

ดูว่าเราทำบุญมากน้อยแค่ไหน

ทำกรรมอะไรไว้บ้าง แล้วตั้งใจให้ดี

เวรกรรมต่างๆ พยายามละเสีย

อย่าให้ติดตัวเราไปแม้ชั่วคินเดียวก็ตาม

พิจารณาละไปเรื่อยๆ ละเวร ละกรรม
ละความชั่วทุกชนิด

ละความบกพร่องในการประพฤติ
ปฏิบัติธรรม

ให้พิจารณาแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น
ละความชั่วให้หมด
แล้วคิดปรับปรุง ทำแต่ความดีตลอดไป
ทำอย่างนี้ทุกๆ วัน
เพราะชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายสำหรับเรา
ต้องเอาแต่บุญล้วนๆ

(๓๑ สิงหาคม ๒๕๑๙)

๑๑

อย่าคิดไปเอง

เวลาทำอะไรพลาด อย่าคิดนำไปก่อน
เพราะว่าเมื่อคิดนำไปแล้ว มารจะเข้าแทรก
ฝังให้เราคิดได้เป็นเรื่องเป็นราวทันที
ยิ่งคิด ยิ่งมีผลเสียแก่ตัวเราเอง
พยายามทำใจให้อยู่ที่ศูนย์กลางกายไป
เรื่อยๆ จะดีกว่า
เพราะปกติ เมื่อผิดพลาด หรือมีอุปสรรค
เกิดขึ้น คนเรามักคิดนำไปก่อน
คิดท้อแท้
คิดหดหู่
คิดท้อถอย
คิดแต่ในทางไม่ดี
ถ้าคิดอย่างนี้แล้วใจจะตก

มารจะแทรกฝังสำเร็จใส่ทันที

ทำให้เรื่องที่ยังไม่มีอะไร กลับกลายเป็น
เรื่องร้ายทันที ยิ่งคิดจะยิ่งเสีย

ฉะนั้นเมื่อเกิดเรื่อง

ให้เราทำใจหยุดที่ศูนย์กลางกายอย่างเดียว

แล้วจะสามารถแก้ไขได้

(๒๐ กันยายน ๒๕๑๙)

๑๒

ยายไม่ชอบเลอะๆ เทอะๆ

เรารู้ว่าจุดยอดของชีวิตคือการปฏิบัติ
แต่ว่าสิ่งที่เลอะๆ เทอะๆ ก็ต้องจัดการให้
เรียบร้อยก่อน

ยายไม่ชอบเลอะๆ เทอะๆ

ใครทำเลอะเทอะ ยายจะว่าไม่เลือกที่

ยายอธิษฐานว่า

ชาติต่อไป เรื่องร้อนเรา ร้อนเขา

หรือร้อนทั้งเราทั้งเขา

ขอให้เราไม่คิด ไม่พูด ไม่ทำ

(๑ ตุลาคม ๒๕๑๙)

๑๓

ยอม...เพื่อให้ทุกคนได้บุญ

ยายเป็นคนยอมคนนะ

อยู่ที่ไหนก็ลดทิฐิ

อ่อนน้อมถ่อมตนเสมอ

เราต้องยอมทุกๆ คน

เพื่อทำความดีของเรา

เราต้องอดทน จ้อเขาทุกอย่าง จ้อเพื่อให้
เขาสามัคคีกัน รักกัน จะได้ทำความดีกันได้

พอเรายอมได้

งานทุกอย่างก็สำเร็จ

สุดท้ายก็ได้บุญกันทุกคน

(๒๒ ตุลาคม ๒๕๑๙)

๑๔

ความลับแม่เส้นผมก็ไม่มี

“ความลับไม่มีในโลก”

ธรรมะของหลวงพ่อดัดปากน้ำละเอียด
ลึกซึ้ง ยายได้เจอมาแล้ว ความลับแม่เส้นผมก็ไม่มี
เห็นกระจ่างหมดทุกอย่าง

ฉะนั้นใครทำอะไร ก็ทำให้ดี จะปิดบัง
อะไรไม่ได้ เพราะความลับไม่มีในโลก

วิราคธาตุ วิราคธรรม เป็นธาตุธรรมของ
พระพุทธเจ้า นิพพานเป็น สะอาดที่สุด สะอาด
บริสุทธิ์มาก สะอาดทั้งธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ
สะอาดทุกกาย สะอาดทุกดวง แยกออกสะอาด
ในสะอาด

ยายไปเจอมาแล้ว

ใช้เวลา ๒ อาทิตย์ ทำวิชา หลวงพ่อ
ใช้ให้ไป

ยายตอบปัญหาทุกอย่างได้

เอาตัวรอดได้ เพราะวิชาของหลวงพ่อ
วัดปากน้ำ

(๒๑ ธันวาคม ๒๕๑๙)

๑๕

เกิดมาสร้างบารมี

ยายไม่อยากอยู่บนสวรรค์นานเกินไป
อยากเกิดมาในโลกมนุษย์เร็วๆ
เพื่อจะได้สร้างบารมีมากๆ ต่อไป

(๓ มกราคม ๒๕๒๐)

๑๖

จะลำบากแค่ไหนก็ยอม

ยายสร้างบารมีมุ่งหวังไปนิพพาน เมื่อ
ปราบมารหมดแล้ว

ถ้ายังไม่หมด ยายก็ไม่ยอมเข้านิพพาน

ยายนึกถึงบุญชาตินี้ชาติสุดท้าย จะลำบาก
ขนาดไหนก็ยอม ยอมลดทิฏฐิทุกอย่าง จึงหาคน
ทำอย่างยายได้ยาก

ไม่ว่าใคร ก็ตามที่มาที่ศูนย์พุทธจักร
ปฏิบัติธรรม(วัดพระธรรมกาย) ยายยกมือไหว้เขา
ก่อนเสมอ

เพราะที่เขามานั้น ที่ศรัทธายายก็มี มา
จ้องจับผิดก็มี ยายแก่แล้ว คนแก่ทำอะไรก็งกๆ
เงิ่นๆ พอ ยกมือไหว้เขาก่อน แทนที่เขาจะจับผิด
เขาก็มองไหว้ยาย เท่ากับว่ายายได้ช่วยปิดนรกให้เขา

๑๗

ชีวิตต้องพิจารณาตลอดเวลา

เมื่อมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นกับตัวเรา ต้องเอาธรรมะขึ้นมาพิจารณาเสมอว่าเป็นอย่างไร อย่าให้เราหลงเพลิดเพลिनไปตามกิเลส เต็มวันเราจะเป็นเหยื่อของกิเลสเปล่าๆ

ต้องพยายามตรึกอยู่ในธรรมะตลอดเวลา เมื่อมีอะไรเกิดขึ้น ปัญญาที่เกิดจากการนั่งธรรมะ จะช่วยให้เรารู้ในสิ่งที่ถูกต้องมากที่สุด

วันหนึ่งๆ ผ่านไปอย่างรวดเร็ว เต็มวัน เต็มคืน เต็มอาทิตย์ เต็มเดือน เต็มปี ลองพิจารณาดูเถิดว่า เวลาล่วงไปๆ เราทำอะไรบ้าง

เราต้องพิจารณาอยู่เสมอว่า เราดำเนินชีวิตตามจุดมุ่งหมายของเราหรือเปล่า?

เราควรทำอะไรบ้าง?

ควรเว้นสิ่งใดบ้าง?

การกระทำครั้งนี้เหมาะสมกับตัวเรา และ
ฐานะเราแล้วหรือ?

เราต้องพิจารณาอยู่เสมอ

อย่าได้หลงตัวเอง

(ไม่ได้บันทึกวันที่)

๑๘

อริษฐานล้อมคอก

ยายสอนเสมอว่า ชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย ต้องอริษฐานล้อมคอกไว้ให้หมดทุกสิ่งทุกอย่าง ขอให้หุติ ตาดี โรคภัยไข้เจ็บไม่มี ให้อาการ ๓๒ ครบบริบูรณ์

ขอให้ได้เกิดเป็นชาย ได้เพศบริสุทธิ ไม่หลงไหลในเพศตรงข้าม ไม่ยินดีในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ธรรมารมณ์ ของเพศตรงข้าม

ก่อนตายขอให้มัสติ ให้มีบุญบารมีมากๆ ทุกภพทุกชาติ ให้พบแต่คนดีๆ ว่านอนสอนง่าย

ปลูกต้นไม้ ก็ให้อริษฐาน ให้ต้นไม้ทุกต้นที่ เราปลูกนี้เจริญงอกงาม ให้ความร่มเย็นเป็นสุข ใครมานั่งไต่ร่มไม้นี้ ก็ให้เห็นธรรมะ ให้จักรพรรดิ ลงรักษา นกกลามาจับ เราก็ได้บุญ

ตอนนอนก็อธิษฐานอยู่ในองค์พระตลอด
เวลา พระจะได้คุ้มครองรักษา มีอะไรเกิดขึ้นเราก็
ปลอดภัย

(๒๗ กรกฎาคม ๒๕๒๐)

๑๙

อยู่กับปัจจุบัน

คนส่วนมากไม่รู้จักยาย ยายเป็นคนที่ไม่
น้อยใจอะไรเลย ยายสอนตัวเองตลอดเวลาว่า
ตัวเราเองจะโง่ หรือฉลาดไม่รู้หนังสือ จะยากดีมี
จนอะไร ก็ช่างมันเถิด

ในเมื่อเราเกิดมาแล้ว คิดแต่ว่าเกิดมาแล้ว
มีหน้าที่จะต้องทำ ความดีให้มากๆ ภพชาติต่อไป
เบื้องหน้าจะได้แต่ของดีๆ ของไม่ดีอย่าได้รู้จักเลย

คิดแต่ว่าปัจจุบันจะทำดี เพื่ออนาคตจะ
ได้ของดีๆ เรื่อยไป อดีตผ่านมาแล้ว ไม่เคยเก็บ
มาคิดเลย คิดแต่ว่าปัจจุบันจะต้องทำให้ดีที่สุด

เหมือนอย่างเมื่อยายเป็นชานา ยังไม่ได้
เข้าวัด ยายมีเพื่อนมากมาย แต่พอเข้าวัดแล้ว
ยายก็คิดอย่างเดียวว่าจะเอาธรรมะ อย่างอื่นไม่
ได้คิดเลย เพื่อนหลายๆ ก็ไม่ได้คิดถึง

พอยายอยู่ในโรงงานทำวิชา หลวงพ่อ วัดปากน้ำใช้ให้ทำวิชา ก็คิดอย่างเดียวว่า จะทำหน้าที่ให้สมบูรณ์ คือหลวงพ่อกถามอะไรมา จะต้องตอบหลวงพ่อให้ได้ทุกอย่าง ใจจึงต้องจรด ธรรมะจึ้เลย ทำให้วิชาของยายก้าวหน้ากว่าคนอื่นเขา

พอมายู่บ้านธรรมประสิทธิ์ ก็คิดแต่จะทำ สถานที่ให้สะอาด ให้บริสุทธิ์ ให้เป็นที่สร้างบารมี ได้เป็นอย่างดี อย่างอื่นก็ไม่ได้คิด

พอมายู่ศูนย์พุทธจักรฯ ก็ไม่ได้คิดถึง บ้านธรรมประสิทธิ์เลย คิดแต่จะทำศูนย์พุทธจักรฯ ให้สะอาด ให้บริสุทธิ์ ให้เป็นที่สร้างบุญได้มากๆ

คิดอยู่แต่เฉพาะหน้าว่าจะทำให้ดีที่สุด เรื่องอื่นไม่ได้คิดเลย ยายคิดจะทำเฉพาะหน้าให้ดีที่สุด เพื่ออนาคตจะได้แต่ของดีๆ

๒๐

รักธรรมะมากที่สุด จึงได้ดี

ยายสังเกตเห็น หมอปียะ หมอค้วน หมอเจริญ แต่ละหมอที่รักษายายก็เก่งคนละอย่าง ชำนาญไม่เหมือนกัน ชำนาญแต่เฉพาะในเรื่องของตัว

หมอปียะก็ชำนาญในเรื่องฟัน

หมอค้วนก็ชำนาญในเรื่องเมะ

หมอเจริญก็ชำนาญในเรื่องลูกตา

คนเราจะทำอะไรเก่ง ก็อาศัยที่ว่า รักในสิ่งที่ทำนั้นๆ ใครรักสิ่งใดก็ทำสิ่งนั้นได้ดี ได้ประณีตละเอียดอ่อน และดีที่สุดใน

เหมือนยายรักธรรมะมาก รักเป็นที่สุด เพราะฉะนั้น ธรรมะของยายจึงละเอียดตลอดเวลา และเชี่ยวชาญ

(๑๒ พุทธจิกายน ๒๕๒๐)

๒๑

รีบโกย รีบพาย ยิ่งหนุ่มยั้งแน่น

รีบโกย รีบพาย ตลาดจะวาย สายบัวจะ
เน่า เราต้องรีบโกยรีบพายนะ ใครจะพร่องก็ช่างเขา
แต่สำหรับเราเองต้องให้สมบูรณ์

ภพชาติสุดท้ายแล้ว ต้องเอาแต่สิ่งที่ดีๆ
ติดตัวไป ไปคว้าธงชัยของชีวิตให้ได้ ที่จะให้ถอย
หลังกลับไม่มีอีกแล้ว มีแต่รุดหน้าไปเรื่อยๆ

ที่ว่าภพชาติสุดท้าย เพราะว่าก่อนๆ นั้น
ทำกันจริงบ้าง ไม่จริงบ้าง แต่ภพชาตินี้ต้องจริงที่สุด
ไม่มีใครยอมใครแล้ว

ฉะนั้นต้องอธิษฐานล้อมคอกไว้ให้ดี ให้
พบแต่สิ่งที่ดีๆ ตลอดไป ให้ได้ประพฤติพรหมจรรย์
ทุกภพทุกชาติ ตลอดอายุขัย ตราบจนกระทั่งเข้า
สู่พระนิพพาน

คนไม่ตี ไม่มีศีล ไม่มีสัตย์ อย่าได้พบเลย

ที่สุดในโลกเราก็มีแต่บุญและบาป มีแต่ธาตุกับ
ธรรมเท่านั้น ไม่มีอย่างอื่นเลย

มนุษย์เป็นเพียงหุ่นที่ถูกเชิดด้วยบุญและ
บาป

(๕ สิงหาคม ๒๕๒๒)

๒๒

การส่งผลของบุญ

บุญในอดีตเรามีมากหรือน้อย จะส่งผลให้
เป็นไปในปัจจุบันนี้

ถ้าบุญในอดีตเราทำมา ๑๐ ก็ส่งผล ๑๐
ทำมา ๑๐๐ ก็ส่งผล ๑๐๐ บุญที่เราทำในปัจจุบันนี้
ส่งผลในปัจจุบันเพียง ๑๐ - ๒๐ % ของบุญที่ทำ
แต่จะส่งผลเต็มที่ในอนาคต ทำให้ชาติหน้าของ
เราจะดีมาก ด้วยผลบุญในปัจจุบัน

ดังนั้นเราต้องหัดหมกน้อยให้มากๆ ถ้าบุญ
เรามี ๑๐๐ ใช้ ๑,๐๐๐ ไม่นานก็วิบัติ แต่ถ้าเรามีบุญ
๑,๐๐๐ ใช้แค่ ๑๐๐ ไม่นานบุญก็ต้องส่งผลมากขึ้น

เมื่อได้มากขึ้น ก็ให้วางใจเป็นอุเบกขา อย่า
โลภ จงคิดว่านั้นเป็นบุญที่ส่งผล แล้ววางใจเฉยๆ

(๑๖ สิงหาคม ๒๕๒๒)

๒๓

ทำอะไร ได้อย่างนั้น

คนเราจะหนีสิ่งที่ตนเองทำไว้ไม่ได้ จะวิ่งหนีบุญ ก็หนีไม่พ้น จะวิ่งหนีบาป ก็หนีไม่พ้น

เพราะทั้งบุญและบาปติดที่ศูนย์กลางกายของเรา จะหนีอย่างไรก็หนีไม่พ้นแน่นอน

ใครสั่งสมอย่างไร ก็ได้ผลอย่างนั้น

สร้างความดี สร้างกุศล ก็ได้บุญ ได้ความสุข

(๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๒)

๒๔

บริสุทธิ์มาก ได้บุญมาก

ผู้ที่นั่งธรรมะได้เห็นชัดใส ต้องเป็นผู้
ประพฤติพรหมจรรย์ ต้องมีความบริสุทธิ์กาย วาจา
ใจมากๆ

ไม่มีห่วงกังวล

ใจไม่เศร้าหมอง

ไม่เอาเรื่องใครทั้งนั้น เอาแต่บุญ

เราต้องช่วยตัวเอง ไม่ต้องให้ใครมาเอาใจ
ให้ยึดบุญเป็นใหญ่

ทำใจให้สะอาดบริสุทธิ์ สร้างความดีไป
เรื่อยๆ บุญของเราที่ได้ จะเป็นบุญที่ใสสะอาด
บริสุทธิ์ ไม่มีกิเลสเจือปน และบุญไม่หกไม่หล่น

(ไม่ได้บันทึกวันที่)

๒๕

ใจสะอาด จึงได้ไถ่ย้าย

ผู้ที่จะสร้างบารมีไปกับยาย

หรือไปเกิดร่วมกันสร้างบารมีร่วมกันไปได้

ตลอด จะต้องเป็นผู้มีใจสะอาด

คือจะทำอะไรก็ตาม ก็ตั้งใจเอาบุญจริงๆ

ทำเอาบุญอย่างเดียว

คนใจสะอาดเท่านั้น

จึงจะอยู่ไถ่ย้ายได้

ถ้าใจสกปรกก็อยู่ด้วยกันไม่ได้

เหมือนน้ำอยู่รวมกับน้ำมันไม่ได้

(๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๒)

๒๖

สันโดษ

พวกเราอย่าได้ทะเยอทะยาน
อย่าโลภมาก
ให้มีความสันโดษ มัคน้อย
ความโลภ ทำให้เป็นคนไม่ซื่อ
พยายามรักษาใจให้สะอาด บริสุทธิ์มากๆ
ถ้าเป็นบุญของเราแล้ว ต้องได้มาเอง
ไม่ต้องคิดทะเยอทะยาน
ถ้าโลภแบบตึๆ ไม่เป็นไร
โลภสร้างความดี ไม่เป็นไร
ให้สันโดษ มัคน้อย ให้รู้จักใช้ของ

๒๗

สร้างบุญถึงที่สุด

ถ้าเราอยู่ในธรรม เราดูคนทางธรรมให้ออก แล้วเราก็จะสามารถดูคนทางโลกออกได้ไม่ยากเลย

เพราะโลกหยาบกว่าธรรม ถ้าเรายังไม่สามารถทำได้ในชาตินี้

ในขณะที่เราต่อสู้ถึงที่สุดแล้ว ก็ให้คิดว่าชาติต่อไปเราต้องชนะ เราต้องชนะให้ได้ แล้วสร้างบุญในชาตินี้ให้มาก ให้หนักกว่าเดิม

ให้แก้ไขที่ตัวเราเอง ให้สร้างบุญ สร้างความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ ในตัวเราให้หนักยิ่งขึ้น แล้วเราจะเป็นผู้ชนะ

(๒๕ พุทธจิกายน ๒๕๒๒)

๒๘

เกาะรถให้ดี

คนจะหลุด หลุดกันยังไง?

ท่านมหา (หลวงพี่ชิตชัย มหาชีโต) สมัยนั้นมีงานก่อสร้างน้อย ท่านนั่งธรรมะมาก ท่านฝันไปว่า เห็นรถคันหนึ่งโผล่ขึ้นมาจากกลางมหาสมุทร และมีคนเกาะติดรถไปด้วย รถวิ่งเร็วมาก วิ่งไปบนน้ำนี่แหละ เร็วมาก จนคนที่เกาะรถไม่แน่นต้องหลุด ตกลงมา

รถเร็วๆ นั่นคือยาย ยายสร้างบารมี ทำอะไรทำจริง จึงไปเร็วอย่างนั้น

คุณย์พุทธจักรฯ นี้เปรียบเหมือนภูเขา คนบางคนเห็นภูเขาแล้วไม่กล้าปีน บางคนขึ้นมาแล้วมองเห็นสิ่งนั้นสิ่งนี้ ก็เกิดอยากได้นั้น อยากได้นี้ ตรงนั้นน่าไป ตรงนี้น่าไป แล้วก็เลยตกลงมา

ไอ้คนที่ไม่กล้าปีน คือคนที่เห็นระเบียบวินัยของวัดแล้วไม่อยากทำตาม อยากฝัน

ระเบียบวินัย

เกาะรถให้ดีๆ นะหลานนะ อย่าให้ตกลง
ไปเด็ดขาด ต้องนั่งธรรมะให้มาก

พยายามทำจิตทำใจ ทำตัวให้เป็นบุญ
แล้วทำ “สัมมาอะระหัง” ไปเรื่อยๆ ไม่วันใดก็วัน
หนึ่งจะเห็นธรรม

ยายอดทนมากๆ มากจริงๆ เป็นร้อยเท่า
พันทวี ถึงได้มีศุภณัฏฐ์พุทธจักรฯ ขึ้นมา พระทั้ง ๑๐
รูปถึงได้บวช

(๒๑ มีนาคม ๒๕๖๓)

๒๙

คุณยายอริชฐาน

คุณยายอริชฐาน... (เมื่อไปปิดกวาด ดาย
หญ้า ที่กุฏิหลวงพ่อ)

จะไปทางใด ก็ขอให้เดินได้สะดวกๆ

มีบ้านช่องก็ขอให้สะอาด

มีคนรักษาความสะอาดให้

ทำความสะอาดให้

(๒๕ มีนาคม ๒๕๒๓)

๓๐

คุณยายให้กำลังใจที่อาคารดาวดิงส์

เออ! ช่วยกันทำเอาบุญ พวกเรายังหนุ่มยังสาว มีกำลังช่วยกันทำ งานให้พระศาสนา

ทำกันแล้วก็อธิษฐานให้ได้บุญเยอะๆ

ใครตั้งใจมากก็ได้บุญมาก

ใครตั้งใจน้อยก็ได้บุญน้อย

ชาติหน้ายายจะดูหน้าคนแล้วระลึกชาติได้ว่า ใครทำอะไรมานะ ชาตินั้นชื่ออะไรๆ มาจากไหน

ชาตินี้ก็ทำได้ แต่ขี้เกียจ ก็เลสมันยังหนาอยู่ ชาติหน้ายายมองปึบ สว่างโล่งเลยละ

พอยายจะลงมาเกิด ยายจะตามพวกเราลงมาอีก ตามมาให้หมด ยายจะชนไปให้หมดนั่นแหละ

ไปสวรรค์ก็เอาไปให้หมด

ไปนิพพานก็เอาไปให้หมด

จะลงมาเกิดสร้างบุญ

ก็จะตามลงมาให้หมด

(๒๘ ตุลาคม ๒๕๒๓)

๓๑

อย่าแต่งงาน

(สอนอุบาสิกาที่ประพฤติพรหมจรรย์)

ใครอยู่ใกล้ยาย แต่งงานไม่ได้

ไม่ต้องกลัวว่าจะไม่มีคนเลี้ยงตอนแก่

ทำบุญไปเถอะ

ตอนแก่ๆ บุญก็เลี้ยงเองแหละ

อย่าแต่งงานนะหลาน ไม่ดีหรอก

เดี๋ยวพี่ว่ามันซ่อมเอา

ถ้ามันกินเหล้า

ลูกหลานเรา พอมันโต

มันก็เลี้ยงลูกเลี้ยงเมียมัน

มันไม่เลี้ยงเราหรอก ถ้าเราไม่มีบุญ

(๒๘ ธันวาคม ๒๕๒๓)

๓๒

จะชวนคนไปสวรรค์ ก็ต้องเชิญมาวัด

เราจะชวนเขาไปสวรรค์ เราก็ต้องชวนเขามาวัด นี่เขาชวนเราออกไปข้างนอก ให้เขาจุดเราลงคลองนี่

เมื่อตอนสมัยยายอยู่วัดปากน้ำ ยายก็ต้องไปกินข้าวบ้านโน้นบ้านนี้ หลวงพ่อวัดปากน้ำ ท่านเตือนยายว่า

“ลูกจันทร์ กินข้าวพ่อคนเดียวเป็นหนี้บุญคุณพ่อคนเดียวไม่พอหรือ ทำไมต้องไปกินข้าวชาวบ้าน”

ตั้งแต่นั้นมา ยายเลยเลิกไปกินข้าวบ้านคนอื่น พระที่วัดก็เหมือนกัน เมื่อจะรับนิมนต์นอกวัด ยายก็บอกว่า

“ท่านบวชเป็นพระแล้ว ทำไมไม่ชวนคนเข้าวัด จะออกนอกวัดทำไม ถ้าคนเขาศรัทธา

เขาก็เอามาถวาย แต่ถ้าเราออกไปข้างนอก คน
เขาจะเอามาถวายที่วัดทำไมกัน”

(๑๐ มกราคม ๒๕๒๔)

๓๓

การคบคน

การเลือกคบคนนั้นต้องเลือกคน

บางคนคบได้นอกกริ้ว

บางคนคบในบ้านได้

คนไม่ดี ไม่ควรคบ เพราะเราอาจติดเชื้อ
เอาได้ ตอนแรกเราก็เห็นว่าไม่ดี แต่ต่อๆ ไป เมื่อ
เขาพูดกรอกหูเราบ่อยๆ เข้า เราก็จะเห็นว่าดี

เหมือนคนสูบเฮโรอีน ตอนแรกก็รู้ว่ามัน
ไม่ดี ไม่ยอมสูบ แต่พอโดนชวนบ่อยๆ เข้าก็ลอง

นี่แหละเขาเรียกว่า “ติดเชื้อ” ละ คบคน
ไม่ดีระวังจะติดเชื้อ คือติดเอาความวิบัติมา ความ
วิบัติเหมือนกับเสนียด

เราไม่รู้หรอกว่า ติดเข้าไปตั้งแต่เมื่อไหร่
เพราะสิ่งเหล่านี้ ซึมซับเข้าไปทีละน้อย กว่าจะ
รู้ตัวก็ถอนไม่ออก

๓๔

ป้กรากแก้ว

เออ! ขอให้เจริญๆ อย่าไปไหนเลยนะ
ใครเขาว่าที่ไหนดี ก็ช่างเขาเถอะ
เราป้กรากแก้วอยู่ที่นี่แหละ
ป้กรากแก้วของเราอยู่ที่ศูนย์พุทธจักรฯ
นี่แหละ

(๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔)

๓๕

อย่ายอมแพ้

ยอมแพ้อะไรก็ยอมเถิด

แต่อย่ายอมแพ้เรื่องบุญก็แล้วกัน

(๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔)

๓๖

ทำดีให้สุดชีวิต

พวกเราอยู่ที่วัด การที่เราเข้าวัดนี้ ต้องเสียสละทุกสิ่งทุกอย่างทางโลก จึงเข้ามาอยู่วัดได้

เมื่อเรามาอยู่วัดแล้ว ต้องพยายามทำความดี ต้องคิดว่าเสียสละทางโลกแล้ว เข้ามาอยู่วัดก็เพื่อมาทำความดี ต้องทำความดีสุดชีวิตของเราทีเดียว ให้สมกับความตั้งใจของเราที่มาอยู่วัด

งานทุกอย่างต้องช่วยกันทำ ช่วยกันดูช่วยกันแล อย่าละเลยหน้าที่

คิดเสียว่าเป็นงานของเราทั้งนั้น

อย่าคอยเกี่ยงว่าไม่ใช่หน้าที่ของเรา แล้วทำเป็นไม่สนใจ อย่างนี้ใช้ไม่ได้

ทำไปเถอะ เราทำเราก็ได้ คนอื่นเขาก็ไม่ได้ เราทำก็เป็นสมบัติติดตัวเราไป ของเหล่านี้จะติดตัวเราไปข้ามภพข้ามชาติ

ยายบอกให้ เราได้จริงๆ นะ
เพราะเราทำทุกอย่างในวัดนี้เป็นของ
ศาสนา เป็นของพระพุทธเจ้า
เราทำอะไร ก็เป็นบุญไปหมด
จะงานเล็กงานใหญ่ก็เป็นบุญทั้งนั้น
เมื่อมีงานก็ร่วมกันช่วยกันทำงาน
เมื่อว่างงานแล้วก็หาเวลานั่งธรรมะให้ใจใส
อ่านหนังสือบ้าง จะได้มีความรู้กว้างขวาง
เวลาไปหาใคร จะคุยกับเขาได้ ได้เป็น
นักปราชญ์ เป็นบัณฑิต

(๑ มีนาคม ๒๕๒๔)

๓๗

วางแผนชีวิต

ต้องรู้จักวางแผนให้ดี ดูแต่ยายเองก็รู้จัก
วางแผนของยายได้ตลอดหมด

ทำนาก็รู้จักวางแผน วางแผนจนคิดว่าทำ
ทุกอย่างได้หมด ยายทำมาตลอดเวลา

เวลาอยู่บ้าน ยายทำงานมาก วางแผน
ตั้งแต่ทางบ้านยังเป็นหนี้เขาอยู่ จนกระทั่งมีเงินมี
ทอง หมดหนี้หมดสินเขาได้

พอเห็นทางบ้านอยู่ได้ พอจะช่วยตัวเอง
ได้แล้ว ก็วางแผนจะเข้าวัด คิดจะไปตามหาพ่อ
อย่างที่เคยอ่านในหนังสือ “เดินไปสู่ความสุข” นั้น

ตอนนี้คิดจะเข้าวัดแล้ว พอมาอยู่กับคุณ
นายเลียบก็วางแผนของตัวเองเป็นอย่างดี ทำงาน
ทุกสิ่งทุกอย่างเรียบร้อยหมด เป็นหูเป็นตาแทนได้

ตอนนี้ก็ไปวัดปากน้ำ ไปเจอคุณยายทอง

คำสอนของยาย

สุก ลำแดงปั้น แล้ว ยังไม่เห็นธรรมะ ไปๆ มาๆ
พอเห็นธรรมะ ก็เข้าวัดเลย

ตอนนั้นต้องออกอุบายว่า จะขอกลับบ้าน
ถึงออกมาได้ ไม่เช่นนั้นเขาไม่ให้ออกมา ต้องโกน
หัวหนือออกมา ช่วยกันกับคุณยายทองสุก

พอเข้าวัดได้เท่านั้น เรื่องข้างนอกทั้งหมด
เอาแต่ธรรมะอย่างเดียว

ธรรมะจึงได้เชี่ยวชาญนี้

(๑ มีนาคม ๒๕๒๔)

๓๘

บุกธรรมะอย่างเดียวเป็นเรื่องสำคัญ

เรื่องธรรมะ ยายทำจนรู้หมดทุกสิ่งทุกอย่าง ว่าอะไรเป็นอะไร อะไรอยู่ที่ไหน

อย่างกับว่าสมมติของหยาบนะ เข็มอยู่ตรงไหน จานอยู่ตรงไหน ต้องไปค้นหามาให้หลวงพ่อบรรณได้ ธรรมะก็เหมือนกัน ต้องค้นได้ขนาดนี้

เรื่องนั่งธรรมะยายเก่งมาก นั่งเก่งจริงๆ เวลาเข้าที่แล้ว ทั้งทุกอย่างหมด เอาแต่ธรรมะอย่างเดียว บุกธรรมะอย่างเดียว

ที่เห็นออกมารบกับหยาบ เวลายายออกมารบกับหยาบ ต้องถอยออกจากธรรมะละเอียดทีละชั้น ถอยออกมาทีละกาย ตั้งแต่กายพระอรหันต์ จนถึงกายมนุษย์หยาบ พอถึงกายมนุษย์หยาบ ก็จวกเขาได้

พอเรื่องข้างนอกเรียบร้อยแล้ว ก็ทิ้ง เอาธรรมะคืน บุกธรรมะลืมเรื่องข้างนอกหมด

เพราะยายยังอาศัยโลกอยู่จึงต้องถอยออกมา

หยาบเรายังต้องกินข้าวนี้

หยาบก็ต้องรบ

ละเอียดก็ต้องรบ

ที่เห็นยายออกมารบหยาบข้างนอก ก็
เพื่อให้งานเรียบร้อย รบไปนั่นแหละ

แต่พอเข้ากุฏินั่งธรรมะ เรื่องทุกอย่างก็
วางทิ้งหมด มีแต่ธรรมะอย่างเดียว

เรื่องนี้ยายแบ่งเวลาเป็น พอนั่งธรรมะก็
เอาใจหยุดไปเรื่อยๆ ที่ศูนย์กลางกาย หยุดที่กาย
มนุษย์ ตกศูนย์กลางก็ถึงกายมนุษย์ละเอียด จนถึงกาย
ธรรมอรหัต มี ๑๘ กาย เป็นทางผ่าน

พอถึงกายธรรมอรหัตก็รู้เห็นหมด อย่าง
นี้เรียกว่า “รู้รอบตัว เห็นรอบตัว”

เวลาตั้งธรรมะของยาย พอตั้งธรรมะก็
เหมือนออกทะเล เวลาออกทะเลก็ไม่เห็นฝั่งเลย

ยาย ก็ตั้งเข็มทิศให้ตรง ไม่สนใจอย่างอื่น ตั้งเข็ม
ทิศให้ตรงอย่างเดียว ดึงธรรมชาติตรงตามเข็มทิศ
ของตัวเอง ว่าชั่วโมงนี้จะเอาอะไร...

เหมือนทางโลก เวลาเขาออกทะเล เขาก็
ยังมีเข็มทิศเลย เราทางธรรมะก็ต้องมีเหมือนกัน
ต้องแบ่งเวลาของเราให้เป็น วางเรื่องอื่นไว้ชั่วคราว
นั่งธรรมะจึงจะก้าวหน้าได้

ถ้าเราไม่แบ่งเวลาอย่างที่ยายบอก

นั่งธรรมะ เต็มใจคิดถึงบ้าน คิดถึงที่ทำงาน
คิดอย่างนั้น คิดอย่างนี้ คิดไป ใจก็เลยไม่หยุด

นั่งธรรมะต้องนั่ง เพื่อให้ใจหยุด

(๑ มีนาคม ๒๕๒๔)

๓๙

หยุด เท่านั้นคือตัวสำเร็จ

สำเร็จหมดทั้งทางโลก ทางธรรม
ทางโลกเขาอยากไปไหนๆ ไปเร็วๆ ก็ต้อง
ขึ้นรถไป ขึ้นเครื่องบินไป

แต่ทางธรรมต้อง “หยุด”

ถ้าไม่หยุดไปไม่ได้

ยิ่งหยุดเท่าไร ก็ไปเร็วเท่านั้น

เหมือนเรื่ององคุลิมาล ที่หลวงพ่ของท่าน
เทศน์องคุลิมาลจะวิ่งไปตัดนิ้วพระพุทธเจ้า เพื่อ
ให้ได้นิ้วครบ ๑,๐๐๐ นิ้ว จะได้เป็นเจ้าโลก

วิ่งไปก็ร้องว่า “สมณะหยุด สมณะหยุด”

พระพุทธเจ้าตรัสตอบว่า สมณะหยุดแล้ว
ท่านสิยังไม่หยุด “หยุด”

คำนั้นแหละคือตัวสำเร็จ หยุดตัวนี้แหละ
คือใจท่านหยุดแล้ว

ถ้าใจไม่หยุดก็ไม่ถึงธรรม

ธรรมะทุกอย่างมีอยู่แล้วในตัวเรา จะถึง
ได้ต้องทำใจให้หยุด ถ้าไม่หยุดก็ไม่ถึง

เพราะฉะนั้นเรานั่งธรรมะ ก็ต้องทำใจหยุด
ให้ได้ เป็นเรื่องสำคัญ

พระไตรปิฎก ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้น
ย่อแล้วเหลือ ๓ คือ บริสุทธฺ์กาย บริสุทธฺ์วาจา
บริสุทธฺ์ใจ

ย่อลงมาแล้วเหลือ ๑ คือ “หยุด” คำเดียว
ทำใจหยุด กายก็บริสุทธฺ์ วาจาก็บริสุทธฺ์
ใจก็บริสุทธฺ์

เพราะฉะนั้นเราต้องทำนะ จะได้บุญมาก
ก็ตอนนี้แหละ

ทำอย่างที่ยายบอก ต้องแบ่งเวลาให้เป็น
เวลานั่งธรรมะแล้ว ก็อย่าไปคิดเรื่องอะไร
ทั้งนั้น คิดเอาธรรมะอย่างเดียว ไม่ถอยหลังกลับ
ถือเข้มทิศของเราให้ดีๆ นะ

๔๐

นึกถึงบุญ

งานทุกอย่างยายวางแผนมาตลอด

แม้การสร้างศูนย์พุทธจักรฯ ยายก็วางแผน
ต้องทำให้ดี ดีทุกอย่าง

แล้วยายก็ตั้งโรงงานขึ้นมาได้

ที่ยายตั้งได้ เพราะยายดูตัวอย่างจาก
หลวงพ่อดีบุกน้ำ เห็นหลวงพ่อดีบุกน้ำท่าน
เลี้ยงพระ เลี้ยงคนเป็นใหญ่

ท่านทำได้ ท่านมีความสุข ท่านได้บุญมาก
แม้ท่านจะละโลกไปแล้ว ท่านก็ยังได้บุญอยู่ทุกวัน

ยายก็อยากได้บ้าง คิดว่าเมื่อมีสำนักแล้ว
จะตั้งโรงงานให้ได้ แล้วยายก็ตั้งได้จริง ๆ

เมื่อทำได้ยายก็ดีใจ คนอื่นๆ เขาก็อยาก
ตั้งเหมือนกัน แต่ตั้งไม่สำเร็จเพราะเป็นของยาก
ขนาดคุณยายทองสุข ท่านไปสอนที่ไหนๆ ท่าน

เทศน์แก่ง แก่งขนาดที่ว่า พระมหาเปรียญประโยค
สูงๆ ลู้งี้ไม่ได้ ท่านแก่งขนาดนี้ ท่านยังตั้งโรงงาน
ไม่สำเร็จเลย

เพราะยากอย่างนี้ ยายนึกอยากจะตั้ง
ยายก็นึกถึงบุญเป็นใหญ่ เวลานั่งเข้าที่ก็อธิษฐาน
เอาบุญมาช่วยทำ ในที่สุดก็สำเร็จได้ด้วยบุญ

คนมีบุญมาก จะปกครองคนมีบุญน้อย
ทุกอย่างต้องอาศัยบุญอย่างเดียว มนุษย์เป็น
เพียงหุ่น ต้องพยายามหาบุญให้มากๆ เวลานี้ยาย
ต้องนึกถึงบุญ เอาบุญปกครองทุกอย่าง ไม่เช่น
นั้นก็อยู่อย่างมีความสุขไม่ได้

ทุกสิ่งทุกอย่างบริบูรณ์อย่างนี้ เพราะ
ยายนึกถึงบุญ นั่งธรรมะเอาสมบัติ ตามคนให้มา
ช่วยอยู่ เรื่อยๆ ให้ได้คนดีๆ มาช่วยงาน

พวกเรานั่งธรรมะต้องนึกถึงบุญ

๔๑

ดูคนให้เป็น

เราต้องหัดดูคนให้เป็น

ดูแต่เรื่องหมาจิ้งจอกกับราชสีห์

ชาติหมาจิ้งจอกมันกินขี้ เขาเอามาเลี้ยง
จะให้ป็นราชสีห์ มันก็ทำทีจะเป็นได้ แต่เวลามัน
เจอขี้ มันก็ลืมนมันไปกินขี้นั้นแหละ เขาเรียกว่าไอ้
ชาติหมาจิ้งจอก ยังไงๆ มันก็ยังเป็นหมาจิ้งจอก
อยู่วันยังค่ำ

เพราะฉะนั้น เราต้องรู้ ต้องดูให้ป็นว่า
ใครเป็นใคร ดูให้ละเอียดว่าเป็นอะไรแน่ อย่างเรื่อง
ราชสีห์กับหมาจิ้งจอกนั้น ลันดานมันฟอง

จะเป็นอะไรแน่ ต้องดูที่ลันดานมัน

(๑ มีนาคม ๒๕๒๔)

๔๒

สอนด้วยความบริสุทธิ์

เวลานี้ยายเห็นใครๆ เขาก็อยากตั้งตัวเป็น
อาจารย์ ยายเห็นแล้วก็สลดใจ

ไม่รู้ว่าเขาเอาอะไรมาสอน

เห็นเราสอนให้หยุด

เขาก็ว่าจะหยุดไปทำไม

ยายบอกว่า ไม่หยุดแล้วจะเห็นธรรมะได้
อย่างไร ต้อง “หยุด” จึงจะเห็นธรรม

ยายจึงอธิษฐาน จะเกิดไปภพใดชาติใด
ถ้าได้เป็นครูเขา อาจารย์เขา ก็ขอให้เราสอน
ศิษย์ด้วยความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ

เกิดมาปั๊บ ก็ขอให้มศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐
ศีล ๒๒๗ รู้หมดตั้งแต่ฟุ้งเกิด รู้พระไตรปิฎก
๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์หมดทุกอย่าง ให้เชี่ยวชาญ
ชาญตั้งแต่เกิดเลย

ทุกวันนี้ยายแก่มากแล้ว อยากเห็นทุก
ฝ่ายมีความสามัคคีกัน มีความสงบ

ขอให้เราตั้งใจนั่งธรรมะให้มากๆ

จะได้ช่วยกันพัฒนาศูนย์พุทธจักรฯ ให้
เป็นบุญสถานอันศักดิ์สิทธิ์จริงๆ

(๑ มีนาคม ๒๕๒๔)

๔๓

ธรรมะเท่านั้นที่ช่วยเราได้

“ท้าวแสนโกฏิจักรวาล อนันตจักรวาลไม่มีใครช่วยเราให้พ้นทุกข์ได้หรอก นอกจากธรรมะเท่านั้น”

“เกาะธรรมะให้แน่นๆ นะ”

“แค่เห็นแสงสว่างเพียงแวบเดียว บุญก็มากมายมหาศาล เป็นฟ้าครอบเชียวนะ”

เวลายายนั่งธรรมะ ใจยายก็จรดที่ศูนย์กลางกาย ผ่านกายต่างๆ เข้าไปเรื่อยๆ จนถึงพระนิพพาน

แล้วใจก็ไปติดที่โน่น จะไปดูอะไรก็ได้ กิเลสก็ไม่มี

แต่พอยายจะพูดกับใคร ยายก็ถอนใจมา จดจ่อกับคนที่ยายจะพูดด้วย ใจมันก็หยาบ อายตนะหยาบก็เกาะ กิเลสมันก็เกาะ

คนที่แต่งงาน ใจมันต้องหยาบ
จึงคิดจะแต่ง
เมื่อใจหยาบ อายตนะหยาบมันเกาะ
ไม่ยากหรอกที่จะได้ธรรมะ
ถ้ารักธรรมะจริงไม่ต้องไปนึกถึงคนอื่น
ให้นึกแค่ตัวเอง
เพราะว่าไม่มีใครช่วยเราได้
ศาสนาพุทธมีเพียง ๓ อย่าง
คือปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ นอกนั้นไม่ใช่

(๑๑ มีนาคม ๒๕๒๔)

๔๔

แบกบุญไว้เต็มบา

อย่าไปแต่งงานนะหลาน
ต้องมานั่งรับใช้ลูก ผัว
ไม่มีเวลาของตัวเอง
ขนาดยายอยู่คนเดียว ยังต้องยุ่งขนาดนี้
ยายต้องเดินไปดูคนงาน
ไม่ดูก็ได้ ก้าวไม่ได้งาน ก็เลยต้องดู
ต้องแบกไว้ทั้งคน ทั้งวัด
คนที่ดีก็ตีไป
ถ้าคนเลว เราก็ต้องเหนื่อย

(๒๐ มีนาคม ๒๕๒๔)

๔๕

แก่แล้วนะ

ให้พิจารณาว่า

“เราแก่ไปทุกวันแล้วนะ

อย่านึกว่ายังเป็นหนุ่มเป็นสาวอยู่”

ยายนึกว่ายายแก่ตั้งแต่ยายยังเป็นสาว

ทำให้ยายเร่งสร้างบารมี

(๒๔ มีนาคม ๒๕๒๔)

๘๖

เตรียมใจ

ยายอธิษฐานว่า

“แม้จะเป็นโรคหนักหนาเพียงใดก็ตาม

ขออย่าให้หมอปิดบังเลย

ขอให้หมอบอกให้รู้หมด

จะได้เตรียมตัวเตรียมใจได้”

(๒๔ มีนาคม ๒๕๒๔)

๔๗

มาเอาบุญ

ให้ตามน้องๆ มาเอาบุญกันนะ

สงสาร

กลัวว่าเขาจะตกรอก

ตามเขามาเอาบุญกันเถอะ

จะได้มีโอกาสไปสวรรค์ ไปนิพพานได้

(๒๖ มีนาคม ๒๕๒๔)

๔๘

สำเร็จด้วยบุญ

จะทำอะไรต่างๆ ให้นึกถึงบุญ

ให้อยู่ในบุญ

ถ้าเรามีบุญ

สิ่งนั้นก็จะสำเร็จได้ด้วยบุญ

เรามีบุญเป็นที่พึ่ง

ให้นึกถึงบุญให้มากๆ ทุกอย่างจะสำเร็จ

(๔ เมษายน ๒๕๒๔)

๔๙

ดวงบุญ-ดวงบาป

เอาบุญไปเยอะๆ นะ

เดี๋ยวชาติหน้าเกิดมาเจอยาย

ยายจะจำได้ ว่าเจ้าคนนี่ ตอนนั้นยายให้มัน
มาเอาบุญ มันไม่เอา ตอนนี้บุญมันชนิดเดียว ตาม
เขาไม่ทัน

ตอนนี้เราไม่เห็นหรอก ว่าเราทำแล้วได้
อะไรไป

พอตายไปถึงไปเห็นว่าเรามีบุญมีบาปมาก
น้อยเพียงไร

กายหยาบๆ นี้มองไม่เห็นของละเอียด จึง
ไม่รู้ว่าบุญ-บาปมีจริง

แต่พอตายไปแล้ว หลุดออกจากกายหยาบ
ทีนี้ล่ะถึงเห็นดวงบุญ ดวงบาปของตัวเอง ว่ามี
มากน้อยแค่ไหน

๕๐

แนวหน้า

เออ! เราเอาบุญในครัวไปอย่างจี้แหละ
แล้วชาติหน้าจะได้อยู่แนวหน้า
อยากอยู่ข้างหน้า หรือข้างหลังล่ะ?

(๘ เมษายน ๒๕๒๔)

๕๑

เอาตัวเองให้รอดก่อน

ตัวเราก็เหมือนลูกไก่ ยังไม่สามารถผันปาก
เหยี่ยวปากกาไปได้หรอก

พยายามเอาตัวเองให้รอดก่อน

แล้วจึงคิดไปชักชวนคนอื่น และเป็นห่วง
คนอื่น

ยายออกจากบ้านมา ไม่เคยคิดถึงบ้านเลย
ไม่เคยกลับบ้านเลย จะกลับก็เมื่อแม่ตาย ไปเผาแม่

พอกลับถึงบ้าน สมบัติของยาย ยายก็แบ่ง
ให้คนอื่นเขาหมด

ที่นา ๑๕ ไร่ ให้น้องสาว เพราะเขาดูแลแม่

ที่นา ๒๐ ไร่ ให้พระน้องชาย ท่านจะได้
เก็บเกี่ยวไม่ลำบาก

(๑๖ พฤษภาคม ๒๕๒๔)

๕๒

ฟังตนเอง

คุณยายปรารภกับตัวเอง
หมดทั้งโลกทั้งธรรม
จะหวังฟังคนอื่นไม่ได้
ต้องฟังตัวเราเอง
ฟังคนอื่นไม่ได้เลย

(๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔)

๕๓

หาบุญได้ ใช้บุญเป็น

กว่าจะสร้างคุณูปคุณจักรมาได้ ยายต้อง
รบกับคนมาก

ตั้งแต่มาอยู่ใหม่ๆ ก็ต้องรบกับพวกขโมย
เรือ...จนมาถึงตอนนี้ ยายก็ต้องมารบเรื่องอื่นอีก

ยายไม่มีอะไร

ยายมีแต่ความบริสุทธิ์ใจเท่านั้น

ยายจะนึกถึงบุญ

นึกถึงบารมีที่ยายสั่งสมมาในอดีต

นึกถึงบุญที่ได้ทำในปัจจุบัน และบุญที่จะได้

จะเกิดตามความตั้งใจสร้างความดีใน
อนาคต

ยายจะนึกรวมเอาบุญนี้แหละ ยายเอาบุญ
มาสู้กับเขา

นี่แหละเรียกว่า หาบุญได้ ใช้บุญเป็น
เราต้องช่วยตัวเอง
ทั้งสากลโลก ทั้งจักรวาล ไม่มีใครช่วย
ยายได้

ยายต้องช่วยตัวเอง

ช่วยยังไง?

ก็เอาความดีใส่ตัว

ล้างความชั่วให้มันหมดไป

หาบุญใส่ตัวเอง

(๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๔)

๕๔

ระเบียบวินัย

มีความเจริญที่ไหน
ก็ต้องมีความเสื่อมที่นั่น
มีนักปราชญ์ บัณฑิตที่ไหน
ก็มีคนเสื่อมที่นั่น
เมื่อมีคนมาวัดกันมาก
ให้เราช่วยกันรักษา
ระเบียบวินัยของวัดให้ดีนะ

(๒๔ พฤษภาคม ๒๕๒๔)

๕๕

ลดทิฐิ

ยายลดทิฐิทุกอย่าง

ลดทิฐิที่ไม่ดีออกจากใจ

เอาทิฐิที่ดีใส่ตัว

พระพุทธรูปในวัดนี้ ยายลดทิฐิให้หมด

ยายลดทิฐิกับคนที่คิดจะสร้างความดีกับ

ยาย

แต่ถ้าใครมีทิฐิชั่วๆ คิดชั่วจะทำให้หมู่

คณะแตกแยก

ยายก็ต้องพังไปข้างหนึ่ง

(๓๑ พฤษภาคม ๒๕๒๔)

๕๖

สมบัติไม่วิบัติ

ยายอยู่ที่ไหน

ยายก็รักษาสมบัติที่นั่น

รักษาของคนอื่นให้เหมือนของเรา

ของยายเอง ยายก็รักษา

ของคนอื่น ยายก็รักษา

ภพชาติต่อไป

เราก็จะสามารถรักษาสมบัติของเราได้

และมีคนช่วยดูแลรักษาให้เป็นอย่างดี

สมบัติก็ไม่วิบัติ

(๗ มิถุนายน ๒๕๒๔)

๕๗

จากบ้าน

สมัยยายเป็นเด็กอายุ ๑๑-๑๒ ขวบ มีอยู่
วันหนึ่ง พ่อยายกินเหล้าเมา พ่อเขาเป็นคนจน นอน
ใต้ถุน แม่เป็นเศรษฐี นอนบนบ้านกับลูกอีก ๙ คน
พ่อบ่นพึมพำ แม่เลย่ว่าพ่อว่า “ไอ้คนกระฉอก”

มันเป็นปมด้อยของพ่อที่จน พ่อโกรธ
และถามลูกๆ ว่า “ได้ยินไหมแม่ เอ็งว่าพ่อ ลูกคน
อื่นเจียบ แต่ยายไม่รู้เรื่อง

เลยพูดออกไปว่า “แม่เขาไม่ได้ว่าพ่อ
หรอก”

พ่อยายเลยแข่งว่า “ให้หูหนวก ๕๐๐ ซาติ”

ยายกลัวจริงๆ นะ เมื่อวันที่พ่อตาย ยาย
ออกไปดูทุ่งนา พอกลับมา เขาก็ว่าพ่อตายแล้ว
ลูกทุกคนได้ขอโหสิกรรม แต่ยายไม่ได้ขอ

ยายนึกแต่ว่ายายต้องหูหนวกแน่ ยายคิด

อย่างเดี๋ยวจะขอขมาพ่อ

เรื่องอื่นยายไม่ได้คิดเลย

จนเมื่อยายได้ยินเรื่องหลวงพ่อวัดปากน้ำ

ยายก็ตั้งใจจัดแจงเรื่องทางบ้านเสร็จ
เรียบร้อย ที่นาต่างๆ ได้กลับคืนมา

เมื่อบ้านร่มเย็น ยายก็ออกจากบ้าน

(๗ มิถุนายน ๒๕๒๔)

๕๘

ความจริง

ถ้ามาที่นี่ คิดจะมาเอาบุญจริงๆ ไม่มีวัน
ตกกระป๋องหรอก

แต่ถ้ามาแล้วอยากเด่น

อยากดัง

อยากเอาหน้า

มีชื่อเสียง บ้ากาม ก็ต้องตกกระป๋องไป

ใครไม่รู้ แต่ยายรู้จักตัวยายดี

ยายถึงรู้จักพวกเราทุกคน

เรา ยายก็รู้จัก ยายรู้จักตัวเองดี

รู้ทั้งอดีตว่ายายทำอะไรๆ มา

ปัจจุบันทำอะไร

ถึงอนาคตยายจะได้อะไร

ทะเลถึงพระนิพพานโน่น
ยายรู้หมดแล้ว สมบูรณ์แล้ว
ทางพันทิวาห์ ของยาย ยายเห็นแล้ว
แต่ยายจะมาก่ออีก
กิเลสมันยังไม่หมด แต่มันเบาบาง
ลงมาก่อล้างกิเลสอีก
ยายเจียดมาตลอด
ยายเป็นแบบพิมพ์ที่ดี
พระที่นี้ท่านเลยชอบเจียด

(๒๑ มิถุนายน ๒๕๒๔)

๕๙

แบบพิมพ์ที่ดี

เออ! ทำอย่างนี้แหละดี
เรารู้จักเก็บ รู้จักทำ
ทำให้น้องๆ คุณเป็นตัวอย่าง
ตอนหลังถ้ายายไม่อยู่แล้ว
เราก็สอนน้องๆ ต่อไป
คนที่จะมาทีหลังนะมี
จะให้ยายมาบอกมาสอนอยู่ตลอดไปก็ไม่ได้
เราทำถูก เราก็คอยบอกคนมาใหม่
เราเป็นแบบพิมพ์ที่ดีให้คนอื่น
เหมือนที่ยายเคยเป็นมาแล้วนะ
เวลายายไม่อยู่แล้ว
เราก็คอยบอกคนอื่นต่อไปนะ

เราทำไปด้วย

เราคอยบอกน้องๆ มันทำไปด้วย

(๑๘ กรกฎาคม ๒๕๒๔)

๖๐

อธิษฐาน

เราทำอย่างนี้นะ เราก็อธิษฐานไปด้วย
อธิษฐานว่า ให้พบพระทุกภพทุกชาติ
อย่าได้ทำบาป
เราอ่านหนังสือออก ก็อธิษฐานไปสิ
อธิษฐานเป็น ๑ ในบารมี ๑๐ นะ
ทานบารมี ศีลบารมี
เนกขัมมบารมี ปัญญาบารมี
วิริยบารมี ชันติบารมี
สัจจบารมี อธิษฐานบารมี
เมตตาบารมี อุเบกขาบารมี
เราอธิษฐานครั้งหนึ่ง บุญก็เกิดขึ้นครั้ง หนึ่ง

ไซ้ไหม

(ไม่ได้บันทึกวันที่)

๖๑

สิ่งที่ไม่ดี ให้พยายามเลิกทำ

พวกเราจำคำพูดของยายไว้ให้ดีนะ...

อะไรที่มันไม่ดีนะ

ให้พยายามเลิกทำซะ

ชาตินี้เราเลิกทำได้

เราก็จะไม่มีไอ้ที่มันไม่ดี ไม่ดี

พยายามเลิกทำนะ

ถ้าใครไม่ทำ

ชาติหน้ายายระลึกชาติได้จะไปดูว่า

นี่ๆ ไอ้เจ้านี่นะ ยายสอนให้มันเลิกทำไม่ดี
มันไม่เลิก

มันถึงได้เป็นอย่างนี้

๖๒

ทิ้งอด ทิ้งทน

ให้ออด ให้อทน

ให้ออดทน

อย่าไปสร้างกรรมเพิ่มขึ้นอีก

เราก็ต้องเจ็บอีกไม่รู้จักจบสิ้น

(ไม่ได้บันทึกวันที่)

๖๓

สะสมบุญ

การมาวัดวันหนึ่ง ก็ได้บุญไปช่วงหนึ่ง

ถ้าไม่มา ก็ไม่ได้

ถ้ามาแล้ว ก็ได้บุญ

บุญจะสะสมทับทวี

เหมือนกับเก็บออมสิน

(๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๔)

๖๔

ความสบาย

คนเรามันจะแต่งงานไปทำไมนะ?

อยู่คนเดียว แสบสบาย

เหมือนนกน้อย จะบินไปไหนก็ได้

(๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๔)

๖๕

ใจบริสุทธิ์ เวลายายคุยกับใคร

ใจยายบริสุทธิ์

ใจยายจะจรดอยู่ในบุญ

จรดอยู่ในธรรม

ไม่มีโลก โกรธ หลงอยู่ในใจ

ใจยายบริสุทธิ์

ยายจึงดูคนออก

ยายดูคนออกว่าใครเป็นโรคอะไร

แล้วใจยายก็มีแต่เมตตาแนะนำไป

เวรกรรมมันร้ายอย่างนี้ ยายก็บอกก็เตือน
เขาไป

ยายก็ได้บุญแล้ว แต่เขาจะทำตามหรือไม่
ก็แล้วแต่เขา เป็นกรรมของเขาเอง

๖๖

วิธีแก้ทุกข์

เวลามีทุกข์ให้สวดมนต์เยอะๆ
นั่งภาวนาล้มมาอะระหังให้มากๆ
ไม่มีใครช่วยเราได้เท่ากับตัวเราเอง

(๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕)

๖๗

หน้าที่ที่สำคัญที่สุด

ในชีวิตของเราต้องมีความเพียรที่จะนั่ง
ธรรมให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

สมัยก่อน ยายยังไม่เห็น

ก็พยายามนั่งทั้งเดิน และนั่ง

พอทำไปๆ ใจก็หยุด

เข้าถึงธรรมะได้

การเข้าถึงธรรมะนี้แหละ

เป็นหน้าที่ที่สำคัญที่สุด

(๒ ธันวาคม ๒๕๒๕)

๖๘

ใช้ของให้เป็น

มีน้ำต้องใช้ให้เป็น

ใช้ไม่เป็นก็เป็นขี้ข่าน้ำ

มีไฟต้องใช้ให้เป็น

ใช้ไม่เป็นก็เป็นขี้ข่านไฟ

มีเงินต้องใช้เงินเป็น

ใช้ไม่เป็นก็เป็นขี้ข่านเงิน

เมื่อหามาได้แล้ว ต้องรู้จักใช้ของให้เป็น

ใช้ไม่เป็น ก็เป็นขี้ข่านของเหล่านั้นทั้งกะชาติ

ดูแต่เวลาอายุจะตักน้ำ

เอาน้ำไปรดล้วยมถึงไม่ยอมให้น้ำหกแม้แต่
หยดเดียว ดั่งนั้นเมื่อจะใช้ให้เป็น จะได้ไม่ลำบาก

(ไม่ได้บันทึกวันที่)

๖๙

จริงตัวเดียว

คนเราจะทำอะไรก็ตาม ขอให้ทำให้จริง
ดูแต่ยาย ความรู้ก็ไม่มี ปัญญาก็ไม่ได้
มีแต่จริงอย่างเดียว ยายยังสร้างวัดได้
แล้วยายก็พิจารณาดูว่า
ที่เขาทำกันไม่ได้ไม่สำเร็จ
เพราะทำไม่จริง
เจออะไรนิด อะไรหน่อยก็ไม่สู้แล้ว
ทั้งๆ ที่เขาจบปริญญาสูงๆ
จบปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก
ล้วนยายความรู้ก็ไม่มี
กอดข้อก็ไม่กระดิกหู
ไม่จบอะไรสักอย่าง

ยายมีแต่ “จริง” ตัวเดียว ทำได้สำเร็จ
แล้วยายก็มองไปในอนาคตว่า
คนเราถ้าชาตินี้ไม่จริง ชาติต่อๆ ไปก็
ล้มเหลวเอาดีอะไรไม่ได้
ฉะนั้นเวลาจะทำอะไร ก็ทำให้จริงตั้งแต่
ชาตินี้

(๖ มิถุนายน ๒๕๒๖)

คำสอนของยาย

ทีมบรรณาธิการ : พระมหาสุวิทย์ วิชเชสโก

พระวุฒม์ สุวุฒมิโก	พระนพดล สิริวิโส
อารีพันธ์ ตริอนุสรณ์	นพพร ศรีรุ่งพาณิชย์
อมรรัตน์ เสริมวัฒนากุล	อรนุช ฐิติญาณพร
สมใจ แซ่แต่	บุญทา เลิศถาวรธรรม
ชนิดา จันทราศรีไศล	ขวัญจิตต์ จิตสินธุ
ธยานี สุภาวิมล	

รูปเล่ม : พระวุฒม์ สุวุฒมิโก

ทีมภาพลายเส้น : พระไชยยศ ยสวิโส

ลือพงษ์ ลิลพจน์ สุขชัย ศรีฉัตรสุวรรณ

ภาพปก : S.Y. STUDIO LP.

แผนกภาพนิ่ง สำนักประชาสัมพันธ์

ออกแบบปก : วัลลภ นิลถนอม

กองการพิมพ์ สำนักประชาสัมพันธ์

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : ๕,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ ๒ : ๒๐,๐๐๐ เล่ม

ลิขสิทธิ์ : มูลนิธิธรรมกาย

๒๓/๒ หมู่ ๗ ต.คลองสาม อ.คลองหลวง

จ.ปทุมธานี

“ ทางโลก เวลาเขาออกทะเล
เขาก็นั่งมีเข็มทิศเลย
เราทางธรรมะ ก็ต้องมีเหมือนกัน
ต้องแบ่งเวลาของเราให้เป็น
วางเรื่องอื่นไว้ชั่วขณะ
การนั่งธรรมะ จึงจะก้าวหน้าได้ ”

มูลนิธิธรรมกาย

๒๓/๒ หมู่ ๗ ต.คลองสาม อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี